
2004-06-10

PERSBERICHT

Structuur van de overheidsontvangsten

(Artikel gepubliceerd in het Economisch Tijdschrift van het tweede kwartaal van 2004)
www.nbb.be

Naast het vraagstuk van de optimale omvang van de overheidssector en het optimaal peil van de overheidsontvangsten rijst tevens de vraag welke structuur van de overheidsontvangsten het gunstigst is voor de groei. Vanuit deze optiek is het wenselijk de fiscale en parafiscale druk zo evenwichtig mogelijk te spreiden tussen de verschillende belastinggrondslagen, de inzet van de beschikbare productiefactoren zo weinig mogelijk af te remmen, en de fiscaliteit op internationaal vlak te coördineren of te harmoniseren om te vermijden dat het gewenste belastingpeil voor sommige vormen van fiscaliteit - zoals de spaarfiscaliteit - zou worden aangetast door herlokalisatierisico's.

In België is de fiscale en parafiscale druk relatief geconcentreerd op de factor arbeid, aangezien de druk op deze factor, op basis van de nationale rekeningen, in 2001 6,8 procentpunten hoger was dan het EU-gemiddelde, terwijl de heffingstarieven op de consumptie, op de vennootschapswinsten en op kapitaal veel dichter in de buurt van het Europese gemiddelde lagen.

Het verschil tussen België en de EU inzake marginale fiscale en parafiscale heffingstarieven op arbeid is nog heel wat hoger dan het verschil in gemiddelde belastingdruk vastgesteld op basis van de nationale rekeningen. Dit zou deels kunnen voortvloeien uit het feit dat de fiscale uitgaven in België hoger zijn dan elders. Aangezien het peil van de marginale tarieven wellicht een belangrijke rol speelt voor de economische groei, kan men zich afvragen of een dergelijke structuur van de heffingen op de inkomens uit arbeid wel optimaal is.

Het impliciete BTW-tarief was in 2001 1,4 procentpunt hoger dan het EU-gemiddelde. Het impliciete tarief van de overige belastingen op consumptie is daarentegen lager dan het gemiddelde. Dit is het gevolg van het niveau van deze belastingen op tabaksproducten, alcoholische dranken, de aankoop van personenwagens en minerale oliën, in het bijzonder huisbrandolie.

In België hebben de daadwerkelijke of geplande verlagingen van de personenbelasting en de sociale-zekerheidsbijdragen als gevolg dat de heffingen op de arbeidsinkomens de laatste jaren gedaald zijn en dat die daling zich in de toekomst zal voortzetten. Daarentegen zijn sommige indirecte belastingen toegenomen en worden nieuwe stijgingen verwacht. Door de inwerkingtreding van die maatregelen zal de fiscale en parafiscale druk afnemen en iets meer afglijden naar de consumptie, wat de hoge concentratie van die druk op de arbeid enigszins zal corrigeren. Op die wijze zal de structuur van de heffingen nauwer aansluiten bij die van de EU.

Het nominale tarief van de belasting op vennootschapswinsten in België is - sinds zijn verlaging in 2003 - iets lager dan het EU-gemiddelde. De omvang van de fiscale uitgaven ten behoeve van de gewone vennootschappen lijkt vergelijkbaar met de situatie elders. Niettemin blijkt dat de fiscale stimuli voor onderzoek en ontwikkeling - nochtans belangrijke determinanten voor de potentiële groei van de economie - in België relatief bescheiden zijn.